

„Změna“ zákona

Texty na tento týden

Ř 7; Ř 8,1; J 20,19–23; Sk 20,6.7; Da 7,23–25; Zj 13,1–17

Základní verš

„Bude mluvit proti Nejvyššímu a bude hubit svaté Nejvyššího. Bude se snažit změnit doby a zákon. Svátí budou vydáni do jeho rukou až do času a časů a poloviny času.“ (Da 7,25)

Pro naše pochopení událostí posledních dnů je důležitá i otázka Božího zákona. I při studiu tohoto tématu chceme nejprve zdůraznit, že spasení je vždy darem a získáváme ho jen díky Boží milosti, kterou přijímáme jedinečně vírou. Jakékoliv zachovávání zákona, včetně soboty, nám nikdy nepřinese spasení a věčný život. Zároveň si však uvědomujeme, že v posledních dnech bude respektování Božího zákona (včetně příkázání o sobotě) vnějším znamením, projevem vnitřního postoje – tedy vyjádřením toho, komu patříme, komu jsme věrní a kdo je pro nás nejvyšší autoritou.

Toto rozdělení bude podle prorockých pasáží Bible zjevně především uprostřed vyvrcholení událostí posledních dnů (viz Zj 13 a 14), kdy se mocný a ke všemu odhodlaný „slepenec“ náboženských a politických sil sjednotí, aby si od obyvatel celého světa vynutil uctívání. Takové počínání je v ostrém kontrastu s poselstvím prvního anděla ve Zjevení 14, který vyzývá všechny obyvatele země k uctívání jediného Boha – Stvořitele: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7).

Tento týden soustředíme naši pozornost na Boží zákon (s důrazem na otázku soboty) a dotkneme se problematiky související se snahou změnit tento zákon. Položíme si také otázku, jak se nás to v kontextu posledních událostí na této zemi týká.

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Náše slabost a Kristova milost

¹⁴ Víme, že zákon je svatý – já však jsem hříšný, hříchu zaprodán. ... ²⁴ Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti? ²⁵ Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána našeho! – A tak tentýž já sloužím svou myslí zákonu Božímu, ale svým jednáním zákonu hříchu. (Ř 7,14.24.25)

Nyní však není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši. (Ř 8,1)

Osobní studium

V listu Římanům najdeme jedno z nejkrásnějších zaslíbení Bible: „Nyní však není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši“ (Ř 8,1). Tato slova jsou shrnutím předchozích Pavlových myšlenek. Jen prostřednictvím studia jeho argumentace můžeme lépe pochopit naději a zaslíbení, která se v tomto verši nacházejí.

Přečti si text Ř 7,14–25. Pokus se vlastními slovy shrnout, co Pavel v těchto verších říká. Z čeho podle tebe vyvěrá jistota, o které apoštol píše v Ř 8,1?

Každý, a křesťané nejsou žádnou výjimkou, prožívá stejný zápas, o jakém zde apoštol tak podrobně píše. Kdo by neznal ten tlak, který vyvolává tělesné smýšlení a hřích bydlící v nás? Kdo by neměl bohaté zkušenosti s neustálým pokušením dělat to, co sám považuje za nesprávné? Kdo by neznal frustraci z toho, že nedokáže žít tak, jak by podle svého nejlepšího vědomí a svědomí žít chtěl? Pro Pavla nespočívá jádro tohoto problému v zákoně. Vidí ho v našem „těle“, v našem způsobu uvažování.

Apoštol Pavel měl jasno v tom, že poslušnost zákona jej nezachrání. Byl si jist, že jeho spasení je darem Boží milosti. Přesto ale vnímal Boží zákon jako svatý (Ř 7,14), jako obraz toho, jak by měl vypadat jeho život po obrácení. To byla jeho touha, která ale narážela na jeho vlastní slabost. Každý z nás má zkušenost s tím, že chce upřímně dělat to, co je správné, ale místo toho dělá špatná rozhodnutí a činy. Pavlova slova nám velmi dobře popisují neutuchající zápas každého člověka, který touží poslouchat Boha a konat jeho vůli.

Takto se Pavel dostává ke svému známému zvolání: „Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti?“ (Ř 7,24). Odpověď nachází v Ježíši Kristu a v úžasném zaslíbení – „není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši“. Ano, křesťané svádějí boj a čelí pokušení. Hřích je skutečný. Ale pokud věříme v Ježíše, nejsme více pod odsouzením zákona – a to ani tehdy, když se nám podle něj nedaří žít. Učíme se žít pod vedením Božího Ducha, a ne „podle těla“.

Aplikace

Znovu si přečti verše Ř 7,14–25. V kterých oblastech tvého života se nejvíce projevuje skutečnost, že „chtít dobro, to dokážeš, ale vykonat už ne“? Kdy a kde nejvíce zápasíš s tím, že „nečiniš dobro, které chceš, nýbrž zlo, které nechceš“? V čem je pro tebe text Ř 8,1 největším zaslíbením?

Zákon a hřích

¹¹Hřích použil přikázání jako příležitosti, aby mne oklamal a tak mě usmrtil. ¹²Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré. ¹³Bylo snad to dobré příčinou mé smrti? Naprosto ne! Hřích však, aby se ukázal jako hřích, způsobil mi tím dobrým smrt; tak skrze přikázání ukázal hřích celou hloubku své hříšnosti. (Ř 7,11–13)

Osobní studium

Včera jsme se věnovali veršům (Ř 7,15–25), které hovořily o realitě hříchu v životě lidí – včetně křesťanů. Ve verších, které zmíněné stati předcházejí, Pavel mluví o zákoně. Právě zákon ukazuje, jak je hřích rozšířený – a jaké má smrtící následky.

Přečti si text Ř 7,1–14. Jaký je podle Pavla vztah mezi zákonem a hříchem? Jak Pavel argumentuje ve prospěch myšlenky, že nemůžeme být zachráněni našim usilovným zachováváním zákona?

Z Pavlových slov vyplývají dvě důležité myšlenky. První je, že našim problémem není zákon. Zákon je „svatý, spravedlivý a dobrý“, píše apoštol. Problémem je hřích, který v konečném důsledku vede ke smrti. Druhou myšlenkou je, že zákon nemá žádnou moc zachránit nás od hříchu a smrti. Zákon jen poukazuje na to, co je hřích, a že jeho důsledkem je smrt. Dalo by se říci, že hřích a smrt staví do správného světla a zvýrazňuje jejich hrůznost. Nenabízí však nic, čím by se dal tento problém vyřešit.

Jen povrchní čtenář by mohl na základě těchto veršů tvrdit, že zákon byl zrušen, že Desatero již neplatí. To je pravý opak toho, co Pavel připomíná v mnoha dalších verších. Nic z toho, co zde apoštol píše, by nedávalo smysl, kdyby byl zákon zrušen. Jeho argumentace vychází z předpokladu, že Boží zákon je stále důležitý, protože právě zákon poukazuje na realitu hříchu a z toho vyplývající nutnost evangelia. „Co tedy máme říci? Že zákon je hříšný? Naprosto ne! Ale hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona. Vždyť bych neznal žádostivost, kdyby zákon neřekl: ‚Nepožádáš!‘“ (Ř 7,7).

Přečti si text Ř 7,13. Co Pavel říká v tomto verši o hříchu a o zákoně? Jakou funkci plní zákon ve vztahu k hříchu?

Zákon není příčinou smrti. Příčinou smrti je hřích. Zákon ukazuje, že smrt je důsledkem hříchu. Zákon je dobrý, protože odhaluje, obnažuje podstatu hříchu a jeho následky. Nemá však žádné řešení hříchu ani smrti. Odpovědí na problém hříchu a smrti je evangelium. Pavel ukazuje, že jako křesťané máme sloužit Bohu „v novém životě Ducha“ (Ř 7,6). Jako ti, kteří jsou zachráněni v Kristu, máme žít s Kristem ve vztahu založeném na víře a ve věcech spasení máme důvěřovat jeho skutkům a jeho spravedlnosti (jak se o tom hovoří v předchozích kapitolách listu Římanům).

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost se snahou zachovávat Boží zákon? Co ses o sobě v této souvislosti dozvěděl? Proč se (na základě veršů z Ř 7,1–14) nedá spasení zasloužit?

Od soboty k neděli?

¹Pokud jde o sbírku pro církev v Jeruzalémě, dělejte to podle pokynů, které jsem dal církvím v Galacii. ²V první den týdne necht' každý z vás dá stranou, co může postrádat, aby sbírka nezačala teprve tehdy, až k vám přijdu. ³Až budu u vás, vyšlu ty, které doporučíte, s průvodními listy, aby donesli dar vaší vděčnosti do Jeruzaléma. ⁴Ukáže-li se vhodné, abych tam šel také já, půjdou se mnou. (1K 16,1–4)

Osobní studium

Jako adventisté sedmého dne jsme často konfrontováni s tvrzeními křesťanů z jiných církví, že platnost zákona skončila nebo že nejsme pod zákonem, ale pod milostí. Ve skutečnosti jim však velmi často jde jen o to, aby se nějakým způsobem zbavili čtvrtého přikázání. Mnozí jen tvrdí, že sedmý den, sobotu, nahradil první den (nebo dokonce „osmý den“), tedy neděle, na počest Ježíšova vzkříšení.

Jsou přesvědčeni, že pro takové tvrzení existují i biblické důkazy.

V následujících odstavcích uvádíme nejčastější texty Nového zákona, které podle mnohých křesťanů svědčí o tom, že sobota – sedmý den – ve Starém zákoně byla v Novém zákoně nahrazena prvním dnem (tedy dnem po sobotě). Při studiu těchto veršů si budeme mimo jiné klást otázku, zda skutečně hovoří o změně dne, nebo jen popisují, co se ten den odehrálo, ale nijak tento den nepovyšují na úroveň, která by odůvodňovala změnu zákona.

Přečti si text **J 20,19–23**. Proč se učedníci sešli první den týdne? Co tyto verše říkají o příčině jejich setkání? Šlo o nějaký typ bohoslužby na oslavu Ježíšova vzkříšení?

Přečti si text **Sk 20,6.7**. Co by v tomto textu mohlo naznačovat, že svěcení soboty bylo přeneseno na svěcení neděle? Vysvětli. (Porovnej také s veršem **Sk 2,46**.)

Přečti si text **1K 16,1–4**. V textu se dozvídáme, že každý věřící by si měl první den týdne odložit určitou finanční částku. Takové úspory by pak mohly sloužit jako dar pro „sbírku pro církev“ – tedy pro věřící (předešlým) v Jeruzalémě. Hovoří se v těchto verších o změně soboty na neděli? Jak tomuto textu rozumíš?

Předchozí verše tvoří podstatu biblických „důkazů“, které mají podpořit učení, že sobotu – sedmý den – nahradil první den týdne. Kromě toho, že tyto verše popisují určité konkrétní příležitosti, kdy se věřící – z různých důvodů – setkali prvního dne v týdnu, ani jeden text nenaznačuje, že by tato setkání byla nějakým typem bohoslužby, probíhající v první den týdne, který měl nahradit sobotu – sedmý den. Takový přístup k textu je pouze domýšlením a pokusem vsunout do textu staletou křesťanskou tradici svěcení neděle. Nic takového se však v uvedených textech nenachází.

Aplikace

Které texty Písma jsou ti nejasné? Jak můžeš zjistit jejich pravý význam? Kdo ti s tím může pomoci? Jaké principy bys měl přitom dodržovat? Proč je důležité být opatrný a pozorný při čtení biblického textu?

Sedmý den v Novém zákoně

⁵⁴Byl pátek a začínala sobota. ⁵⁵Ženy, které přišly s Ježíšem z Galileje, šly za ním; viděly hrob i to, jak bylo tělo pochováno. ⁵⁶Potom se vrátily, aby připravily vonné masti a oleje. Ale v sobotu zachovaly podle přikázání sváteční klid. (L 23,54–56)

Osobní studium

Včera jsme si ukázali, že texty, často používané na podporu myšlenky nahrazení soboty nedělí, nic takového neříkají. Naopak, každá zmínka o sobotě v Novém zákoně ukazuje, že byla zachována jako den odpočinku podle Desatera.

Přečti si texty L 4,14–16 a 23,54–56. Co tyto texty hovoří o sobotě před a po Kristově smrti?

Všimni si, že ženy, které přišly s Ježíšem z Galileje, „v sobotu zachovaly podle přikázání sváteční klid“. Je jasné, že šlo o čtvrté přikázání Desatera, vepsané do kamenných desek na hoře Sinaj. Přestože se Ježíšovi následovníci od něj určitě naučili mnohé „nové“ pravdy, nic nenaznačuje, že by je jejich Učitel vedl k něčemu jinému než k zachování Božích přikázání, včetně přikázání o sobotě. Kristus svým učedníkům řekl: „Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání“ (J 14,15). Přikázání, která zachovával samotný Mesiáš, se týkala i soboty. Pokud by i měla neděle nějakým způsobem nahradit svěcení soboty (jako sedmého dne týdne), tyto ženy (a ani Lukáš jako autor evangelia) o tom nevěděly vůbec nic.

Ježíš naopak počítal s tím, že i pro další generace těch, kteří jej přijmou za svého Spasitele, bude sobota i nadále jedinečným Božím dnem. Proto ve své předpovědi týkající se zničení Jeruzaléma (v roce 70 po Kr.) říká: „Modlete se, abyste se nemuseli dát na útěk v zimě nebo v sobotu“ (Mt 24,20).

Také v knize Skutky apoštolů se setkáváme s tím, že Ježíšovi následovníci přicházeli o sobotách na bohoslužby, a to spolu s židovskými věřícími, kteří zatím Krista nepřijali (Sk 13,14.42–44 a 16,12.13). V těchto textech se nenacházejí žádné důkazy o tom, že by se místo soboty měla stát svatým dnem neděle. Texty však velmi jasně ukazují, že i první křesťané zachovávali jako sedmý den sobotu.

Aplikace

Jakými způsoby bys mohl člověku světicímu neděli poukázat na sobotu – laskavě a bez jakéhokoli od-suzování?

Pokusy změnit sobotu

²³Řekl toto: „Čtvrté zvíře – na zemi bude čtvrté království, to se bude ode všech království lišit; požře celou zemi, podupe ji a rozdrtí. ²⁴A deset rohů – z toho království povstane deset králů. Po nich povstane jiný, ten se bude od předchozích lišit a sesadí tři krále. ²⁵Bude mluvit proti Nejvyššímu a bude hubit svaté Nejvyššího. Bude se snažit změnit doby a zákon...“ (Da 7,23–25)

Osobní studium

Boží zákon zaznamenaný v Desateru je stále závazný (Jk 2,10–12). A Desatero v sobě zahrnuje i přikázání o svatosti soboty. Proč tedy tolik křesťanů zachovává neděli, ačkoli k tomu není žádný biblický důvod? Podívejme se stručně alespoň na některé (známé) skutečnosti.

V knize Daniel v 7. kapitole se hovoří o vzestupu a pádu čtyř velkých mocností: Babylonu, Médo-Persie, Řecka a nakonec Říma, čtvrté a zároveň poslední zmíněné pozemské říše. V závěru vlády Římské říše je popsán *malý roh* jako mocnost, která povstává z této říše. *Stále je součástí Říma*, jde jen o pozdější období jeho moci. Řada indicií v textu naznačuje, že jde o náboženskou mocnost, kterou můžeme v dějinách identifikovat jako papežství. V 17. století anglický filozof Thomas Hobbes napsal: „Pokud člověk vezme v úvahu původ této obrovské církevní mocnosti, velmi rychle si uvědomí, že papežství není ničím jiným než duchem rozpadlé Římské říše, který sedí ověčený korunou na hrobě impéria.“ (Hobbes, Thomas: *Leviathan*. Oxford University Press: Oxford 1996, str. 463)

Co se v úvodních verších Da 7,23–25 dozvídáme o vztahu mocnosti označené symbolicky jako „malý roh“ k Bohu a jeho zákonu?

V aramejštině, kterou byla napsána tato část knihy Daniel, je velmi jasně vyjádřeno, že malý roh „se bude snažit“ resp. „bude chtít“, „plánovat“ změnu zákona. Nebude v tom úspěšný. Vždyť která pozemská mocnost by mohla ve skutečnosti změnit Boží zákon?

Přestože přesné podrobnosti se rozplývají v ne zcela jasných historických událostech, zcela přesně víme, že sobota jako sedmý den byla vlivem papežského Říma nahrazena tradicí zachovávaní neděle. Tato tradice byla v křesťanství zakořeněná tak silně, že i protestantská reformace ji udržuje až dodnes. A tak většina křesťanů dnes „pamatuje“ na první den týdne, ne na sedmý den, kterým je sobota.

Přečti si text Zj 13,1–17 a porovnej ho s verši Da 7,1–8.21.24.25. Které podobné obrazy se v těchto verších nacházejí? Jak nám to pomáhá pochopit události posledních dnů tohoto světa?

Kniha Zjevení používá obrazy z knihy Daniel, které se vztahují na pozdější období Říma (s nímž souvisí malý roh). Takto Zjevení poukazuje na to, že i na konci časů vyvine nepřítel výrazný tlak na ty, kteří by odmítali „uctívat“ a poslouchat mocnosti popsané v této knize.

Aplikace

Přečti si text Zj 14,6.7. Všimni si, že sedmý verš používá jazyk čtvrtého přikázání (Ex 20,11). Proč je důležité dbát na to, co říká Bůh, ne na to, co říkají lidé, respektive tradice? Co by měl člověk udělat pro to, aby se v rozhodující chvíli postavil na Boží stranu – i kdyby se dostal do konfliktu s většinovým názorem?

Podněty k zamýšlení

Tentýž drak, satan, který vedl v nebesích válku proti Bohu (Zj 12,7), bojuje i proti Božímu lidu na zemi – proti těm, kteří „zachovávají příkázání Boží“ (Zj 12,17; viz také Zj 13,2,4). Dokonce i samotný satan se stal objektem uctívání (Zj 13,4). Satan usiluje, aby válka, kterou začal v nebesích proti Bohu, pokračovala i na zemi. A pod největší palbu útoků se dostává Boží charakter, který je vyjádřen i v Božím zákoně.

„Čtvrté příkázání představuje Boha jako Stvořitele nebe a země, a tím ho odlišuje od všech nepravých bohů. Bůh posvětil a oddělil sedmý den jako den odpočinku pro člověka právě proto, aby mu připomínal skutečnost stvoření. Měl lidem provždy představovat Boha jako zdroj života, předmět úcty a uctívání. Satan se snaží odvést člověka od věrnosti Bohu a od poslušnosti Božího zákona, proto je jeho úsilí namířeno především proti tomu příkázání, které ukazuje Boha jako Stvořitele.“ (GC 53.54; VDV 40)

Boha uctíváme, protože je Stvořitelem „nebes a země“. Sedmý den, sobota, je základním znamením Božího stvořitelského díla, je znamením sahajícím až do stvořitelského týdne (Gn 2,1–3). Je jen pochopitelné, že satan útočí na nejvýraznější znamení Boží moci a autority – sobotu jako sedmý den.

Bůh bude mít na zemi v posledních dnech lidí, kteří budou pevně, vytrvale a věrně stát na jeho straně. Tato věrnost se projeví mimo jiné i poslušností Božích příkázání.

Otázky k rozhovoru

1. *V čem spočívá problém postoje, který na jedné straně potvrzuje realitu hříchu, ale zároveň odmítá Boží zákon jako neplatný? V čem spočívá hlavní nesoulad v takovém způsobu uvažování?*
2. *Jaké jsou vaše zkušenosti s lidmi, kteří se zastávají svěcení neděle a vystupují proti platnosti soboty? Jaké argumenty a vysvětlení jste se snažili v rozhovoru s těmito lidmi použít? Jak byste vysvětlili, že zachovávaní soboty v žádném případě není snahou získat spasení vlastními skutky? Jak byste jim uměli představit svěcení soboty – nejen na základě biblických textů, ale i na základě vlastních zkušeností a vlastního pochopení?*
3. *Co pro vás znamená „pamatovat na den odpočinku“? Jak se to prakticky projevuje ve vašem životě? Co můžete dělat pro to, aby pro vás sobota nebyla „břemenem“, ale dnem uctívání a radosti z našeho Boha?*

Praktický závěr

- ▶ Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- ▶ Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- ▶ Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- ▶ Modlete se i za lidi ve svém okolí (příatele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
